

LLIBRE DEL CONSOLAT DE MAR

VOLUM IV

Estudi filològic i índexs a cura de Germà Colom i Arcadi Garcia, amb la col·laboració de Beatrice Schmid, Barcelona, 1987, pàg.13-15.

[Pròleg de la compilació]¹

S[i donchs Adam fo]² per Déu tot poderós en estament de natura entegra creat a servir-se en [¿?] innocència, servan la ley divinal, aquell, representant tota natura humanal, e la sua posteritat no freturarien de leys e ordinations humanals. E per la transgressió e prevaricació de la dita ley divinal la natura humana corrupta per lo peccat original a ley de mort spiritual, reparada en après per Déu tot poderós encarnat, e encara a mort corporal e a les penes e perversitats del dit peccat original, fon obligada e subjugada, en tant quel sperit repugna e contrasta a la carn e la carn al sperit; per la qual cosa se seguexen entre los hòmens desviats de orde, de rahó e de justícia, contrasts, dissencions e contravèrsies, les quals a determenar fon necessari ésser ordenades e en scrit insertes e registrades leys, ordinations e provisions, en special per tres rahons.

La primera, car ans són atrobats pochs hòmens savis sofficients a ordinatió de leys dretes e justes, que molts hòmens que sabessen jutgar de les causes e qüestions singulars.

La segona rahó és, car aquells qui ordenen les leys per molt temps ans dels singulars cases e qüestions, pensen e consideren en general e universal les leys per les quals, con lo cars se sdevé en singular, pot mils ésser jutgat.

La terça rahó és, car los ordenadors de les leys ordenen en universal dels casos esdevenidors e los president e jutges han a jutgar de les qüestions e causes presents, a les quals són moguts alguns a imperfectió, ço és per oÿ o per amor o cupdícia e per ço són los judicis depravats, e per les leys ja escrites és forçat a aquells jutgar dreturerament, e les dites ordinations se pertanguen ésser fetes per hòmens de Déu dotats e clars de enteniment, los quals per rahó dels altres menys entenents són senyors e regidors e que sien tals en ciencia pràctica, que dels fets e casos ordenadors hajen vera experiència e clara conexença.

---

¹ Aquest text correspon al pròleg del Llibre del Consolat de mar que recull el manuscrit de Valencia editat per..... Malgrat no ser recollit en el cos principal de l'edició de Germà Colom i Arcadi Garcia el reproduïm per considera-lo una exposició de motius prou congruents i explicatius del contingut del llibre que precedeix.

² Il·legible; la lectura d'aquest foli és molt difícil i poc segura.

E jatsia en los negocis, contrasts e contravèrsies, los quals en la terra se sdevenen, per leys comunes, furs, statuts e bones ordinations per emperadors, reys e comunitats havents conexença e experiència manifesta de les dites coses sufficientment sia provehit, ordenat e posat en escrits; però en los negocis, actes, contrasts e qüestions. Les quals en la mar o per rahó o causa de navegar entre los navegants per los dits drets comuns, furs e leys gnerals o specials no sia bastantment provehit, per no sabença dels ordenadors, com aquells qui naveguen la mar sàpien e dejen saber los perills de aquella e hajan en experiència dels negocis e feyts que allí són contractats o per navegar se esdevinguen, e per ço aytal ordinatió de leys e provisions dels dits actes marítims a persones expertes e aprovades en lo ús e exercici de la mar per justa rahó se pertanguen als quals deu ésser creegut per **altra** prudencia e pràctica dels dits actes marítims e casos, los quals en e per rahó de navegar se esdevenen. Eaçò prova e diu la ley posada en la Digesta Vella en rúbrica *De lege Rodia de jactu*, que és de la tenor següent:

Súplica d'Eudemó de Nicomèdia a l'emperador Antoni: senyor emperador Antoni, havent naufragat a Italia, forem desposseïts pels publicants que habiten a les illes Cíclades.

Respongué Antoni, emperador, a Eudimó: Jo, certament, sóc el senyor del món, però la llei ho és del mar. Que les coses dels navegants es jutgin per la llei dels Rodis, a les quals cap llei de les nostres sigui contrària. Això mateix jutjà el divi Anotní.

E per tal, los savis antichs e aprovats hòmens en lo ús, exercici e art de navegar, inspirats per Déu, del qual los dons, gràcies e perfeccions proceexen, han ordenat e en scrit posat e reduhit les ordinations davall contengudes, les quals per justa e provable rahó apellaren e intitularen *Costumes dels feyts de la mar*, ab les quals fos donat compliment de justícia als navegants, de qualsevol condició e estament fossen, dels contrasts e qüestions que entre aquels se sdevendrien, segons e per la forma que en lo present libre, per rubriques, títols e capítols, singularment és declarat. Les quals costumes e bones ordiantions per lonch ús e costum per consentiment dels usants aquelles son estades usades e per leys hàüdes e reputades e en contradictori juhí observades e tengudes e les causes e qüestions difinides e determenades moltes e innumerables vegades. E en après, per lomolt alt senyor rey de Aragó ab letres, privilegis e provisions ab sagells reals sagellades són estades, roborades, auctoritzades e confermades, segons que per les dites letres e provisions pot apparer en lo present libre per treslats autèntichs de aquelles.